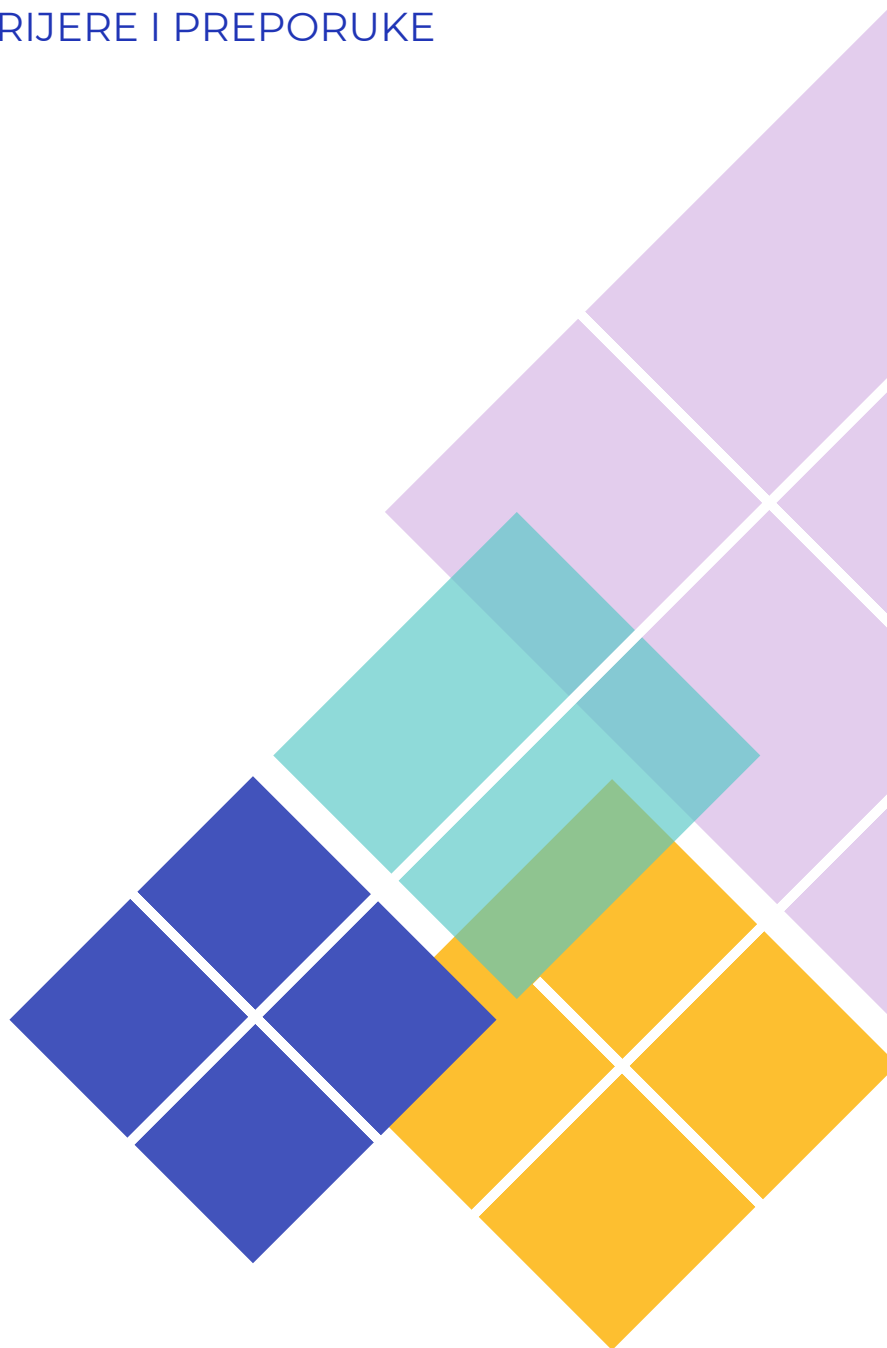

LICENCIRANJE U SEKTORU ENERGETIKE

IZAZOVI, BARIJERE I PREPORUKE

Naslov: LICENCIRANJE U SEKTORU ENERGETIKE
Izazovi, barijere i preporuke

Autor: Institut za razvojnu politiku (INDEP)

Objavljeno: Maj, 2024

Projekat „Podrška civilnom društvu za povećanje javnog nadzora i odgovornosti javnih institucija Kosova“ finansira Ministarstvo inostranih poslova, Komonvelta i razvoja Ujedinjenog Kraljevstva preko Britanske ambasade u Prištini.

Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost Grupe za pravne i političke studije (GLPS), Instituta GAP (GAP) i Instituta za razvojnu politiku (INDEP), i ne odražava nužno stavove Ministarstva inostranih poslova, Komonvelta i razvoja Ujedinjenog Kraljevstva.

LICENCIRANJE U SEKTORU ENERGETIKE

IZAZOVI, BARIJERE I PREPORUKE

SADRŽAJ

UVOD	5
METODOLOGIJA	6
LICENCIRANJE U SEKTORU ENERGETIKE	7
Šta podrazumevamo pod licencom?	8
Procedure apliciranja za dozvolu	9
IZAZOVI I BARIJERE ZA LICENCIRANJE	13
ZAKLJUČCI	17
PREPORUKE	18

UVOD

Licenciranje u energetsom sektoru na Kosovu je ključni proces za razvoj održivih izvora energije i ispunjavanje međunarodnih ciljeva postavljenih od strane Evropske unije. Kosovo ima obavezu da postigne ciljeve za obnovljivu energiju i da smanji emisije gasova staklene bašte u skladu sa evropskim sporazumima i standardima. Ovi ciljevi zahtevaju velika ulaganja u zelene tehnologije, uključujući instalaciju fotonaponskih sistema, vetroturbina i drugih postrojenja za obnovljivu energiju. Za realizaciju ovih ciljeva neophodna je efikasna i transparentna struktura licenciranja koja olakšava investicije i garantuje održiv i pravičan razvoj u energetsom sektoru.

Proces licenciranja na Kosovu za energetske sektor uključuje nekoliko koraka i stroga pravila kojima moraju da se pridržavaju novi investitori i operateri. Složenost procedura i dugo vremena za dobijanje potrebnih ovlašćenja i dozvola rezultiraju gubitkom interesovanja potencijalnih investitora. Pored toga, ograničena infrastruktura i nedovoljni administrativni kapaciteti odgovornih institucija, zajedno sa nedostatkom koordinacije između odgovornih aktera, samo dodatno otežavaju licenciranje. Pravično i jednostavno licenciranje je od suštinskog značaja za privlačenje investitora i za održivi razvoj energetske sektora. Poboljšanje procesa licenciranja doprineće stvaranju povoljnije sredine za ulaganje i opšti razvoj energetske infrastrukture.

Ovaj tematski izveštaj o licenciranju u energetsom sektoru na Kosovu pruža detaljnu analizu trenutne situacije i konkretne preporuke za poboljšanje procedura u celini. Glavni nalazi izveštaja uključuju potrebu za pojednostavljenjem i ubrzanjem procedura licenciranja, digitalizacije, kao i unapređenje administrativnih i tehničkih kapaciteta nadležnih institucija. Izveštaj takođe preporučuje jačanje pravnog i regulatornog okvira kako bi se obezbedilo povoljnije okruženje za ulaganje u obnovljive izvore energije. Sprovođenje ovih preporuka je ključ za ispunjavanje energetske ciljeve Kosova i za garantovanje stabilne i nezavisne energetske budućnosti za sve potrošače, dok istovremeno doprinosi povećanju transparentnosti i odgovornosti uključenih strana bez obzira na njihov operativni nivo.

METODOLOGIJA

Za realizaciju ovog izveštaja korišćene su kvantitativne i kvalitativne metode radi obezbeđivanja detaljne i sveobuhvatne analize procesa licenciranja u energetsom sektoru na Kosovu. U početku su analizirani zvanični zakonodavni dokumenti koji uključuju uredbi i zakone glavnih institucija uključenih u proces donošenja odluka za dobijanje licence u energetsom sektoru. Ovaj korak je uključio razmatranje važećih zakona, uredbi Regulatorne kancelarije za energiju (ERO), dokumenata OST (OSPT) i ODS (KEDS), kao i nacionalnih planova i strategija za energiju. Pored analize ovih dokumenata, detaljna procena postojećih procedura je takođe izvršena kako bi se identifikovale glavne prepreke i izazovi sa kojima se suočavaju aplikanti u ovom sektoru.

Pored pomenutih analiza, podaci su prikupljeni i obrađeni iz debata i različitih zagovaračkih foruma, ne samo tokom implementacije projekta CorrVatch, već i iz intervjua sa predstavnicima kompanija i biznisa u energetsom sektoru. Ova sveobuhvatna metodologija ima za cilj da osigura da nalazi i preporuke izveštaja budu korisni svim akterima u energetsom sektoru, uključujući institucije koje donose odluke, investitore i poslovnu zajednicu. INDEP se sastao i intervjuisao institucionalne aktere na centralnom i opštinskom nivou, predstavnike biznisa, potencijalne investitore, kao i energetske konsultante i inženjere. Ovi intervjui su nam omogućili da prikupimo znanja, saznamo detalje koje zakonodavstvo često ne predviđa i steknemo stručnost u ovoj oblasti. Pored toga, radi dobijanja informacija iz prve ruke, naši posmatrači su aktivno učestvovali u procedurama za izdavanje dozvola i licenci, čime su povećali tačnost i pouzdanost nalaza i preporuka izveštaja.

**LICENCIRAN
JEU
SEKTORU
ENERGETIKE**

ŠTA PODRAZUMEVAMO POD LICENCOM?

Licenciranje u energetsom sektoru je regulisan proces kojim se utvrđuju uslovi i kriterijumi za rad kompanija i pojedinaca koji žele da proizvode, prenose, distribuiraju ili isporučuju električnu energiju. Ovaj proces obezbeđuju regulatorni organi kao što je Regulatorna ured za eneregetiku (RUE) na Kosovu, koji nadgleda i upravlja licencama za sve subjekte koji rade u ovom sektoru. Licenciranje obuhvata niz dokumenata i procedura koje se moraju ispuniti kako bi se obezbedilo da se energetske aktivnosti odvijaju u skladu sa zakonskim standardima i tehničkim propisima. Ovo takođe uključuje procenu uticaja na životnu sredinu i usklađenost sa nacionalnim energetske politikama. Dokumenti i zakoni koji regulišu licenciranje u energetsom sektoru uključuju zakone i propise koje su usvojili nacionalni organi i regulatorna tela kao što je RUE. Zakon o električnoj energiji, Zakon o obnovljivim izvorima energije i druge relevantne uredbe detaljno opisuju procedure i kriterijume za dobijanje licenci. Pored toga, međunarodni regulatori i direktive Evropske unije takođe utiču na politiku i praksu licenciranja na Kosovu. Ovi dokumenti obezbeđuju da je proces licenciranja transparentan, pravedan i u skladu sa najvišim međunarodnim standardima, podržavajući razvoj održivog i efikasnog energetskeg sektora.

Licenciranje je važno jer obezbeđuje jasan i stabilan okvir za rad energetskeg sektora, štiteći interese potrošača i obezbeđuje stabilno i kvalitetno snabdevanje energijom. Doro organizovan proces licenciranja pomaže u stvaranju pravičnog i konkurentnog tržišta na kome energetske kompanije mogu da rade pod jednakim uslovima. Štaviše, licenciranje garantuje da se sve aktivnosti u energetsom sektoru nadgledaju i kontrolišu kako bi se sprečile zloupotrebe i obezbedilo da snabdevači energije ispunjavaju svoje obaveze prema potrošačima i životnoj sredini. Ova kontrola je od suštinskog značaja za održivi razvoj sektora i za ispunjavanje nacionalnih i međunarodnih ciljeva za čistu energiju.

PROCEDURE APLICIRANJA ZA LICENCU

Procedure apliciranja za licencu u energetsom sektoru razlikuju se u zavisnosti od snage instalisanog kapaciteta kao i od vrste aplikanta, koji može biti domaćinstvo ili poslovni potrošač. Za individualne (domaće) potrošače, ukupan proces traje manje vremena i smatra se jednostavnijim, dok se za biznise, posebno one sa više od 10 MW instalisane snage, procedure smatraju komplikovanijim. Ova promena u dokumentaciji obuhvata tehničke planove, studije uticaja na životnu sredinu (uključujući EIA Izveštaj), građevinske dozvole i ekološke dozvole. Da bi se obezbedila usklađenost sa propisima i standardima, neophodno je da svi dokumenti budu potpuni i tačni. U nastavku, koraci za podnošenje zahteva za licencu su opisani u skraćenim tačkama, uključujući i odgovorne institucije.

PROCEDURE LICENCIRANJA ZA SISTEME PV DO 7kW

ZAHTEV ZA
POVEĆANJE SNAGE -
DSO

Ovaj obrazac sadrži sve potrebne podatke za procenu snage potrebne za solarni sistem koji aplikant želi da priključi na mrežu, kao i povećanje snage brojila koje poseduje.

ZAHTEV ZA ELEKTRIČNU
SAGLASNOST -
DSO

Ovaj zahtev obuhvata zahtev za odobrenje korišćenja električne energije koju će proizvoditi solarni fotonaponski sistem i kapacitet dozvoljen za ugradnju.

ZAHTEV ZA ODOBREJJE
PROJEKTA I
DOZVOLU ZA ULAZ-
DSO

Naručilac dostavlja planirani projekat za ugradnju sistema i u slučaju da je dokumentacija uredna pribavlja se predmetna Saglasnost i dozvola za priključenje na mrežu.

APLICIRANJE ZA
SAMOGENERATOR -
RUE

To je procedura za zvanično apliciranje kako bi se klasifikovala kao samogenerator, koji se kvalifikuje za koristi i vraća višak energije u mrežu. Apliciranje za ovaj postupak se vrši preko službene internet stranice RUE.

ZAHTEV ZA
TEHNIČKI PRIJEM -
DSO

Ovaj zahtev obuhvata pregled i tehničko odobrenje solarnog sistema od strane nadležnog organa, odnosno ODS-a.

ZAHTEV ZA
PROMENU BROJILA -
ODS

Preispituje se da li je potrebno izvršiti izmene u službenoj dokumentaciji za brojilo kupca. Ako je sve u redu, ekipa ODS-a vrši prebacivanje brojila sakonvencionalnog merača na dvosmerno brojilo.

SPORAZUM ZA
POTROŠAČEM -
DSO

Ovim dokumentom se formalizuje sporazum između kupca i snabdevača energijom u vezi razmene električne energije između dve strane.

SPORAZUM ZA
POTROŠAČE -
DSO

Završen je ugovor koji uključuje sve detalje i uslove saradnje između kupca i snabdevača energije.

PROCEDURE LICENCIRANJA ZA PV SISTEME IZNAD **7kW**

Kada snaga fotonaponskog sistema pređe kapacitet od 7kW, primećuje se da su procedure za licenciranje malo komplikovanije. Pored gore navedenih dokumenata potrebna su još dva dodatna. Oni se mogu obezbediti u odgovarajućoj opštini.

GRAĐEVINSKA
DOZVOLA-
OPŠTINA

Građevinska dozvola opštine je zvanični dokument koji dozvoljava izgradnju objekta na teritoriji opštine, uz obezbeđenje dozvole i potrebne dozvole za realizaciju projekta.

SAGLASNOST ZA
ŽIVOTNU SREDINU-
MŽSPPI

Ovaj dokument obezbeđuje da je izgradnja i rad fotonaponskog sistema u skladu sa kriterijumima i procedurama utvrđenim za zaštitu životne sredine.

SAGLASNOST U
PRINCIPU-
ODS

Ovaj dokument je potreban u slučaju da se objekat nalazi u blizini visokonaponskih vodova. Potreban dokument, koji ima dodatne troškove, dobija se od OSP-a.

Za nove proizvodne kapacitete do 5 MW, licenciranje se vrši posredovanjem od OSD-a. U međuvremenu, za nove proizvodne kapacitete ispod ili jednake sa 10 MW licenciranje se može obaviti i preko OSD. U ovom slučaju, kada je instalirani kapacitet snage veći, potrebna su dodatna dokumenta kao što su:

Vlasnički list
projekta lokacije
projekta

Studija izvodljivosti,
detajna

Sertifikat o poslovanju
ugovorne kompanije
za izgradnju

Ekološka dozvola ili
Vodna dozvola kao i
građevinska
dozvola

Kada se pribave neophodna dokumenta i dozvole, investitor mora da podnese zahtev za Ovlašćenje kod RUE, uključujući plaćanje važećih taksi. Aplikacija sa svim pratećim dokumentima se podnosi u pisanoj formi u jednom originalu i jednom u elektronskom obliku. Pored toga, investitor je odgovoran i za objavljivanje projekta u dve (2) dnevne elektronske novine. Ukoliko RUE utvrdi da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove, izdaće Odluku o odobrenju za period od dvadeset četiri (24) meseca, potvrđujući pravo investitora da započne izgradnju. Rok se može produžiti za još jedan (1) mesec, ako ga investitor obrazloži.

Po donošenju rešenja o ovlašćenju, RUE zahteva da u roku od 30 dana investitor (aplikant) OSP –a mora dostaviti finansijsku garanciju, izdatu od komercijalne banke ili osiguravajućeg društva, koja će pokrivati period od izdavanja odobrenja do završetka izgradnje energetskog projekta. Potrebni dokumenti za dobijanje Ovlašćenja od Regulatornog ureda za energiju su:

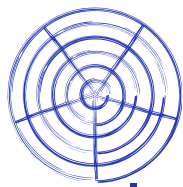

Obrazac aplikacije (ime,
adresa, status aplikanta
i ime
projekta)

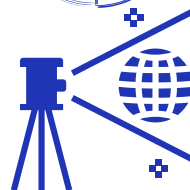
Sertifikat o
pravima na
nepokretnostima

Dokaz o uplati za Usluga
saglasnosti
ekološki

Kopija plana i
koordinata u
Referentnom
sistemu Kosova

Sertifikat o
registraciji biznisa

Plan merenj
zemljišta od
strane licenciranog
geodeta

Investitori OIE koji odluče da izgrade nove proizvodne kapacitete iznad 5 MW moraju da podnesu zahtev za licencu za proizvodnju, u skladu sa Zakonom o energetsom regulatoru i Pravilom za licenciranje energetskih aktivnosti na Kosovu.

ZA NOVE PROIZVODNE KAPACITETE ELEKTRIČNE ENERGIJE SA INSTALIRANIM KAPACITETOM ISPOD 5 MW NIJE POTREBNA LICENCA ZA PROIZVODNJU

Trenutno, investitori iz OIE na Kosovu mogu da prodaju svoju proizvodnju električne energije koju proizvodi OIE prema regulisanom okviru ili pod tržišnim uslovima. Regulisani okvir obezbeđuje referentnu cenu odobrenu od strane Regulatora i garantuje MBE kod Operatora tržišta. Investitori mogu izabrati da prodaju svoju proizvodnju po neregulisanim cenama na osnovu uslova na otvorenom tržištu, što ne garantuje ugovor o kupovini električne energije sa operatorom tržišta.

U skladu sa Regulisanim okvirom, kao što je navedeno u Pravilu za šeme podrške, Sporazum o otkupu električne energije za investitore imaće minimalno trajanje od 1 (jedne) godine i može trajati do perioda važenja licence za proizvodnju koju investitor izdaje od strane RUE. Međutim, ako se od investitora ne traži da dobije licencu za proizvodnju, trajanje Sporazuma o kupovini električne energije biće ograničeno na najviše petnaest (15) godina. Rok za završetak svih procesa može trajati do šest (6) kalendarskih godina.

IZAZOVI | BARIJERE ZA LICENCIRANJE

Energetski sektor na Kosovu suočava se sa brojnim izazovima i barijerama koje utiču na njegov razvoj i rad. Ovi problemi obuhvataju različite aspekte, koji zahtevaju pažnju i rešenja kako bi se obezbedilo stabilno snabdevanje energijom. Instalacija solarnog fotonaponskog sistema može se suočiti sa različitim izazovima, u rasponu od lokalnog konteksta, okolnosti životne sredine, zakonitosti i ekonomskih uslova. Neki potencijalni izazovi sa kojima se klijent može susresti tokom ovog procesa su ilustrovani u nastavku, počevši od:

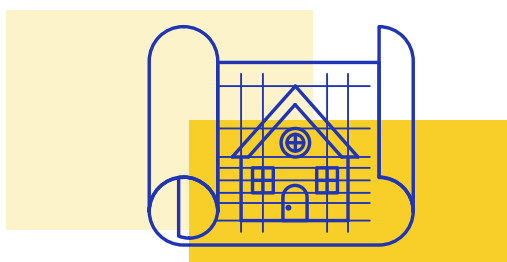
VISOKIH TROŠKOVA INVESTICIJE

Jedan od glavnih izazova za mnoge kupce je visoka početna investicija potrebna za instaliranje solarnog sistema. Iako su troškovi instalacije pali poslednjih godina, još uvek postoji značajan iznos unapred koji kupci moraju podneti. Vredi napomenuti da mali sistemi imaju višu cenu po jedinici od velikih sistema, što često odbija individualne investitore.

SLOŽENIH ADMINISTRATIVNIH PROCEDURA

Složene administrativne procedure koče blagovremeni razvoj biznisa i njihove troškove, zbog čega investitori čute pre otvaranja biznisa. Pojednostavljanje i automatizacija ovih procesa može smanjiti administrativna opterećenja i podstaći ekonomski rast.

NEDOSTATAK GRAĐEVINSKE DOZVOLE

Pošto je većina starih zgrada na Kosovu izgrađena bez dozvole, to onemogućava instaliranje fotonaponskog sistema snage većeg od 7 kW. Takođe, u slučajevima kada je objekat izgrađen sa dozvolom, a nalazi se u blizini naponskih vodova, podnošenje zahteva za elektroenergetsku saglasnost smatra se gotovo nemogućim.

VISOKE CENE PREVOZA OPREME

Visoki troškovi prevoza solarne opreme značajno povećavaju ukupne troškove instaliranja solarnog sistema za kupce. Ovi dodatni troškovi negativno utiču na pristupačnost i atraktivnost ulaganja u zelenu energiju.

LOKACIJA I DOSTUPAN PROSTOR

Instaliranje solarnog fotonaponskog (PV) sistema može biti problematično zbog nedovoljne izloženosti sunčevoj svetlosti, nepravilne orijentacije krova, ograničenog prostora, nepovoljnih vremenskih uslova, regulatornih ograničenja, problema sa povezivanjem na mrežu i otpora zajednice. Ovi faktori utiču na efikasnost, izvodljivost i ukupnu efektivnost sistema u proizvodnji električne energije.

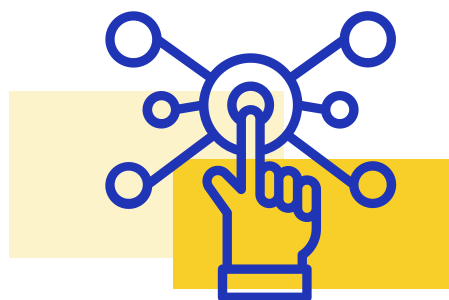
INVESTICIJE I FINANSIJSKI RIZIK FINANCIAR

Veliki fotonaponski projekti zahtevaju značajna početna ulaganja. Projektne kompanije moraju imati pristup dovoljnim finansijskim resursima i biti u stanju da upravljaju finansijskim rizicima povezanim sa takvim projektima. Veliki projekti trguju energijom u energetske mreži i kompanija mora preuzeti rizik na osnovu niske trgovačke cene koju RUE može ponuditi klijentu.

NEDOSTATAK ONE STOP SHOP-A

Nedostatak one stop shopa za sve njihove potrebe može izazvati određene poteškoće. Bez lakog pristupa stručnim informacijama i savetima, oni mogu naići na probleme tokom procesa izbora i instaliranja sistema. To može dovesti do pogrešnih odluka i izbora sistema koji nije najpogodniji za njihove potrebe, što dovodi do gubitka vremena i finansijskih sredstava.

DIGITALIZACIJA

Ručne i birokratske procedure za licenciranje zahtevaju česta putovanja i podnošenje originalnih dokumenata, što povećava troškove i vreme. Digitalni sistemi za apliciranje i podnošenje dokumenata mogu da pojednostave ove procedure, eliminišu potrebu za fizičkim prisustvom i poboljšaju efektivnost i transparentnost, ublažavanje administrativnog opterećenja za kompanije i podsticanjem ulaganja u energetske sektor.

OGRANIČENA RADNA SNAGA

Veliki fotonaponski projekti zahtevaju pažljivo upravljanje projektima kako bi se obezbedilo da posao bude završen na vreme i u okviru budžeta. Dizajnerske kompanije moraju imati prave timove i resurse da upravljaju efikasnošću svojih projekata i kao rezultat trenutne situacije na Kosovu i obrazovnog sistema, radna snaga i regrutovanje adekvatnih i obučениh ljudi postaje gotovo nemoguće.

NEDOSTATAK LJUDSKIH RESURSA

Ovo može dovesti do kašnjenja u administrativnim procesima i poteškoća u obavljanju zadataka neophodnih za efikasan rad. U energetskom sektoru, ovo takođe može uzrokovati kašnjenje u implementaciji projekata obnovljive energije i u važnoj koordinaciji sa privatnim preduzećima.

NEDOSTATAK MEĐUINSTITUCIONALNE SARADNJE

Nedostatak međuinstitucionalne saradnje može dodatno zakomplikovati proces instaliranja solarnih fotonaponskih sistema. Bez efektivne koordinacije između različitih institucija, birokratske procedure mogu postati komplikovanije i odložene, stvarajući nepotrebne prepreke za klijente i investitore.

NEUSKLAĐENO ZAKONODAVSTVO

Promene zakona i vladinih politika u vezi sa solarnom energijom mogu izazvati poteškoće za ODS u tumačenju i sprovođenju novih pravila. Ovo može stvoriti neizvesnost i kašnjenje u procesu povezivanja solarnih sistema na mrežu, što negativno utiče na investicije i razvoj obnovljive energije.

ZAKLJUČCI

Sektor električne energije na Kosovu je nesiguran. Nedostatak rezervnih proizvodnih resursa i zavisnost od postojećih postrojenja u Obiliću samo povećavaju nestabilnost bezbednosti sektora, kao i kontinuirano snabdevanje električnom energijom. Iako je tokom poslednje decenije došlo do značajnih poboljšanja energetske infrastrukture i podsticaja u ovom sektoru, smanjenje emisije ugljenika se nije smanjilo. Štaviše, različiti faktori kao što su inflacija, loša stopa naplate zbog nelegalnog korišćenja električne energije, nedostatak planiranja, neusaglašenost i nedostatak odgovarajućeg međuinstitucionalnog donošenja odluka, zajedno sa globalnom energetsom krizom, vode Kosovo ka ambisu čime rizikuje da ostane bez stabilnog snabdevanja električnom energijom na neodređeno vreme.

Da bi se ispunili postavljeni ciljevi, hitno je potrebno remodelirati šeme podrške, revidirati procedure licenciranja za obnovljive izvore energije, kao i investirati u konkretne programe energetske efikasnosti. Prelazak sa fosilnih materijala na obnovljive resurse zahteva koordinisane napore i stalnu podršku vlade, relevantnih institucija i samih krajnjih potrošača. Procedure licenciranja, koje su često komplikovane, izazivaju značajne poteškoće investitorima i operaterima. U tom kontekstu, digitalizacija procesa licenciranja je od vitalnog značaja za povećanje transparentnosti i ublažavanje administrativnog opterećenja. Uspešna implementacija ovoga će doneti brz napredak u poslovnom i investicionom okruženju.

Izazovi sektora električne energije na Kosovu zahtevaju sveobuhvatan pristup da bi se efektivno rešili. Smanjenje cene investicija, brzo povećanje povrata investicija i uključivanje šema podrške na energetsom tržištu na Kosovu privukli su strane investitore, koji izražavaju veliko interesovanje za ulaganje u zemlji. Međutim, da bi se iskoristio ovaj interes i obezbedila održiva energetska budućnost, neophodno je da vlada stvori povoljno regulatorno okruženje, poboljša transparentnost i efikasnost procesa licenciranja i ojača međuinstitucionalnu saradnju. Ove mere će pomoći u adresiranju postojećih izazova i obezbediti stabilno i sigurno snabdevanje električnom energijom ubuduće.

PREPORUKE

Produbiti saradnju i koordinaciju između ključnih institucija za dobijanje dozvola kao što su RUE, MŽSPPI i ME i službenika opštinskog nivoa. Aktivno uključivanje predstavnika zvaničnika na opštinskom nivou i njihovo blagovremeno informisanje o promenama u zakonskom okviru u vezi sa izdavanjem odgovarajućih dozvola i licenci, predstavlja suštinski element za razvoj energetskog sektora. Ova inkluzivnost bi doprinijela transparentnijem i odgovornijem procesu planiranja i implementacije politika i mera u sektoru energetike.

Uspostaviti ONE STOP SHOP. Jedan One Stop Shop bi olakšao ovaj proces pružanjem jedinstvenog izvora informacija, saveta i sveobuhvatnih usluga, pomažući kupcima da naprave pravi izbor za njihove specifične potrebe. Takođe, investitori bi uštedeli vreme i resurse zbegavajući potrebu da odlaze u više institucija da bi ispunili uslove za licenciranje. Ovo bi takođe doprinelo smanjenju administrativnog opterećenja za biznise i institucije, olakšavajući proces i povećanje transparentnosti u celom procesu licenciranja.

Izraditi povoljnu poresku politiku za proizvode koji imaju za cilj promociju obnovljive energije i podsticati ulaganja u energetski sektor. Kroz uvođenje odgovarajućih poreskih reformi, država može podstaci procvat tržišta preduzeća koja promovišu zelenu energiju doprinoseći promociji zdrave konkurencije na domaćem tržištu. Shodno tome, pored jačanja energetskog sektora, to bi uticalo na otvaranje novih radnih mesta uz istovremeno promovisanje ekonomskog razvoja.

Digitalizovati proceduru za apliciranje od ODS-a. Digitalna platforma za apliciranje za licencu bi pomogla da se izbegne odlazak pojedinaca u odgovarajuće opštine, čime bi proces podnošenja dokumentacije bio lakši i brži. Takođe, digitalizacija bi minimizirala mogućnosti za zloupotrebu i korupciju u ovom sektoru, uz povećanje nivoa transparentnosti i pravičnosti u licenciranju u celini.

Izraditi posebne programe i organizovati različite obuke od strane državnih institucija kako bi se povećala radna snaga u energetskom sektoru. U bliskoj budućnosti, njihove veštine bi doprinele ubrzanju energetske tranzicije, istovremeno stvarajući mogućnosti za povećanje zaposlenosti i inovacija u sektoru energetike.

Razviti politike i programe podrške za građane koji su zainteresovani za ulaganje u sektor čiste energije. Kontinuirano subvencionisanje, davanje bespovratnih sredstava, beskamatni zajmovi, oslobađanje od poreza, kao i pružanje pomoći ne samo na jednom mestu, povećalo bi učešće građana u čistoj energiji u ukupnoj proizvodnji u zemlji. Kosovo bi na taj način krenulo ubrzanim i sigurnim koracima ka postizanju ciljeva postavljenih za 2031. i 2050. godinu.

Imenovati predstavnika odgovornog za praćenje i procenu uticaja na životnu sredinu različitih projekata koji apliciraju za opštinsku dozvolu radi licenciranja, u Odeljenju za urbanizaciju u svakoj opštini. Na ovaj način se vrši praćenje i procena uticaja različitih projekata na životnu sredinu na lokalnom nivou, preko predstavnika imenovanog u svakoj opštini za ovu svrhu, povećaće transparentnost u procesu licenciranja, obezbeđujući tačnu evidenciju podataka i ažuriranje informacija o određenim projektima. Ovo će takođe smanjiti mogućnost zloupotrebe i potencijalnih nesporazuma, garantujući tačnije i poštenije određivanje uticaja urbanističkih planova na životnu sredinu.

TEMATSKI IZVEŠTAJ

Licenciranje u energetsom sektoru
Izazovi, barijere i preporuke

05/2024

British Embassy
Pristina

Group for Legal
and Political
Studies

INSTITUTI GAP
GAP INSTITUTE

